EXPOZIȚIA „GH. PETRAȘCU" ÎN CASA-ATELIER A PICTORULUI DE LA TÎRGOVIȘTE

Valeriu BERBECARU

În primăvara acestui an (12 aprilie) s-a deschis în casa atelier „Gh. Petrașcu" de la Tîrgoviște o expoziție permanentă de pictură și grafică a pictorului.

Construită în anul 1922 pe un teren de la marginea orașului, lîngă biserica catolică, pe baza indicațiilor pictorului, casa-atelier a constituit, timp de mai bine de două decenii, locul unde Gheorghe Petrașcu a trăit și a creat o parte din lucrările sale cele mai valoroase.

Alegerea Tîrgoviștei a fost inspirată de Cîmpina lui Grigorescu, *„cel mai mare liric al Românie"* (I.L. Caragiale), marele său dascăl pentru care a nutrit o deosebită admirație tot timpul vieții. De asemenea și natura cu atmosfera umedă în care culorile sînt mai puțin pregnante l-a atras și inspirat în tablourile sale.

„Tîrgoviștea, cu lumina ei fină, cu atmosfera mult mai umedă vara decît la București, cu notele sale de culoare mai puțin violente, mai puțin contrastante, a avut și ea o oarecare influență asupra lui Petrașcu" (G. Oprescu).

În decursul timpului, casa-atelier a suferit o serie de modificări interioare și distrugeri exterioare. Prin grija organelor locale de partid și de stat precum și a familiei pictorului (în special a fiicei pictorului — Mariana Petrașcu), casa-atelier a fost restaurată în forma sa inițială.

Expoziția permanentă organizată în casa pictorului reprezintă un omagiu adus memoriei celui care a iubit și prețuit frumosul în artă.

Lucrările expuse prezintă publicului viziunea sa artistică, modalitățile de expresie, munca asiduă și pasionata dăruire pentru artă.

În *Plajă cu debarcader*, lucrare din tinerețe, se observă influența lui Grigorescu, în contrast cu epoca de maturitate cînd, prin viziune și tehnică, Petrașcu ne apare total diferit de maestrul său.

Preferința pentru subiectele în mijlocul cărora trăia zi de zi este concretizată în imaginea interioarelor atelierelor sale.

În atelier și *Femeie în atelier* redau cu fidelitate ceea ce pictorul vedea în jurul său : un divan pe care este întins un covor oriental, propriile tablouri atîrnate pe pereți, șevalete pe care sînt lucrări abia schițate sau în curs de finisare, fereastra mare cu perdele, un covor popular de un colorit deosebit atîrnat pe perete etc. Pictorul a redat cu o mînă de maestru culoarea și materia obiectelor din interioare. Lumina le întărește alunecînd pe ziduri pînă în colțul camerei, creînd o atmosferă de intimitate.

Flori, Căldărușă cu cîrciumărese, Vas cu trandafiri sînt admirabile tablouri ce redau, cu o pastă suculentă și strălucitoare, întinsă uneori cu vîrful cuțitului, *„frăgezimea și vioiciunea coloritului petalelor"*. Vasele în care sînt puse florile se remarcă prin strălucirea smalțului ulcelelor sau prin arama lucitoare a tingirii (un exemplar, folosit de pictor ca model, se află expus lîngă aceste tablouri). Compoziția capătă în acest fel un echilibru, impresionînd prin forța de execuție a pictorului.

Portretele reprezintă personaje cunoscute de artist, întîlnite zilnic și studiate atît fizic cît și psihic. *Portret de bărbat — Vasile Petrașcu* (fratele pictorului) și *Portret de femeie — Lucreția Petrașcu* (soția pictorului) se impun prin detalii executate ceva mai violent, conform temperamentului pictorului. Umbrele și luminile sînt mai puternice, culoarea este așternută fără ezitări și reveniri, redînd pregnant trăsăturile portretelor, ceea ce exprimă maturizarea concepției sale artistice.

Peisajele *Tîrgoviște, Casă țărănească* și *Casă în Tîrgoviște* prezintă frumusețea naturii, redată prin armonia nuanțelor de griuri combinate cu albastru și roșu.

În *Peisaj* și *Bărci pe Dunăre*, pictorul se oprește asupra esențialului dintr-o privelițte dunăreană, punînd-o în valoare din unghiuri de vedere originale, prin pete largi de culoare așternute cu multă siguranță.

Marinele sale, *Umbrela pictorului, Marină* au în primul plan țărmul. Marea, uneori liniștită alteori cu valuri ce se sparg cu spume albe la țărm se remarcă mai ales prin frumusețea cromatică.

Petrașcu, pe lîngă tablourile în ulei care au predominat în opera sa și pe care le-a îndrăgit atît de mult, a semnat numeroase desene, acuarele și gravuri.

Autoportret, Moară la Tîrgoviște — desene în tuș, sînt executate cu linii viguroase, fără prea multe detalii, evocînd trăsături sufletești sau materialitatea lucrurilor.

Gravurile *Clopotniță la Curtea Domnească — Tîrgoviște, Casă*, sugerează volumul și aspectul exterior al obiectelor, cu atmosfera ce le învăluie.

În toate aceste lucrări găsim aceeași personalitate ca și în pictura în ulei.

Arta lui Petrașcu, prin profunzimea și spiritul de observație, *„exprimă cu o vigoare plastică rar întîlnită, o înțelegere a materiei dînd un iz de adevăr și autenticitate"* (G. Oprescu).

https://biblioteca-digitala.ro